

Španielsko: Pápež Lev XIV. povedie počas návštevy procesiu Božieho Tela so slávnou madridskou monštranciou zo 16. storočia

1. júna 2026 ✚ Aktuality ✚ Eucharistia

Strieborný umelecký skvost zo 16. storočia, ktorý patrí madridskej radnici a nie Cirkvi, sa stane ústredným prvkom liturgie Božieho Tela, ktorú bude 7. júna sláviť pápež Lev XIV. Pôjde o prvý prípad v dejinách, keď rímsky veľkňaz povedie túto madridskú procesiu.

Madridská monštrancia

zdroj: snímka obrazovky, youtube LibertadDigital

Pápež Lev XIV. bude po svätej omši v nedeľu, nasledujúcu po sviatku Božieho Tela, ktorú bude sláviť pred Palácom Cibeles, kráčať v procesii so slávnou madridskou monštranciou. Táto slávnosť bude jedným z hlavných bodov jeho návštevy španielskej metropoly v dňoch od 6. do 9. júna. Renesančná monštrancia, spojená s touto ceremóniou už od čias kráľa Filipa II., dočasne opustí Múzeum dejín Madridu, aby zaujala svoje tradičné miesto v eucharistickom sprievode.

Plánovaný liturgický priebeh zachová klasickú podobu slávnosti. Po svätom prijímaní bude konsekrované Božie Telo vložené do historickej monštrancie a vystavené v strede oltára. Pápež po prijímaní prednesie modlitbu s kadidlom pred Najsvätejšou Sviatosťou a začne procesiu, ktorá povedie ulicou Alcalá smerom ku Gran Vía a následne sa vráti na námestie Cibeles. Tam Lev XIV. po ďalšej modlitbe udelí požehnanie s Najsvätejšou Sviatosťou vystavenou vo vzácnej historickej monštrancii.

Jedinečnosť tejto monštrancie spočíva v jej vlastníctve. Na rozdiel od väčšiny procesiových monštrancií v Španielsku nepatrí žiadnemu kostolu, katedrále ani náboženskej inštitúcii, ale samotnej madridskej radnici. Mestská správa ju objednala u zlatníka Francisca Álvareza v rokoch 1568 až 1574 za vlády Filipa II., aby procesia Božieho Tela získala dôstojnú výzdobu zodpovedajúcu novému postaveniu Madridu ako hlavného mesta.

Monštrancia sa skladá z troch hlavných častí. Prvou sú nosidlá alebo vonkajší chrámik s ôsmimi korintskými stĺpmi a sochami štyroch evanjelistov, nad ktorými tróni postava Krista Spasiteľa. Druhou je hlavná monštrancia v podobe dvojitého chrámiku so scénami Umučenia Krista na podstavci – Posledná večera, Umývanie nôh, Modlitba v Getsemanskej záhrade a Kristovo zajatie. Treťou je tzv. slnečná alebo prenosná monštrancia, ktorú v 19. storočí vytvoril Francisco Moratilla a ktorá slúži na uchovávanie Eucharistie.

Celé dielo spája klasické architektonické formy s bohatou výzdobou. Nájdeme na ňom eucharistické symboly, ako sú klasy obilia a strapce hrozna, ale aj prorokov, anjelov, sibyl, mudrcov a hudobníkov. V súčasnosti sa nachádza v kaplnke Múzea dejín Madridu po reštaurovaní, ktoré bolo dokončené v novembri 2024 a stálo mestskú pokladnicu 12 700 eur.

Procesia Corpus Christi v Madride, monštranciu je dobre vidieť od 27
min.

zdroj: youtube.com

Dejiny monštrancie sú úzko spojené s dejinami madridských osláv Božieho Tela. V 16. storočí procesia vychádzala z kostola Santa María a prechádzala cez Plaza Mayor, kostol Santa Cruz, kláštor San Felipe a starý Alcázar. Zúčastňovali sa jej bratstvá, rehoľné komunity, klérus, mestská správa i predstavitelia štátu. Súčasťou boli aj ľudové prvky, ako tarasca, mojigón či gigantones. Monštrancia bola nesená pod baldachýnom, ktorý držali mestskí radní.

Nie všetko však bolo v jej dejinách len slávnostné. V roku 1854 došlo v budove radnice ku krádeži, pri ktorej zmizol diamantový lunulový držiak hostie, ozdobná váza a armilárna sféra zakončujúca celý súbor. Stratená bola aj socha jedného z evanjelistov, ktorú sa však neskôr podarilo získať späť.

Výber tejto monštrancie pre slávnosť vedenú pápežom má aj výrazný estetický a symbolický rozmer. Na rozdiel od niektorých súčasných trendov, ktoré uprednostňujú minimalistické liturgické návrhy, historická madridská monštrancia predstavuje klasickú tradíciu Cirkvi v oblasti eucharistického kultu: bohatú ikonografiu, veľkolepú ornamentiku a jasnú snahu prostredníctvom umenia vyjadriť ústredné postavenie Skutočnej Kristovej prítomnosti v Eucharistii. Jej použitie počas slávnosti Božieho Tela pod vedením Leva XIV. možno preto chápať ako potvrdenie monumentálnej estetiky zdedenej zo španielskej protireformácie a zároveň ako nepriamy odstup od novších „hakunerských“ modelov, charakteristických jednoduchými líniami, slabšou symbolickou výpoveďou a vizuálnym jazykom bližším súčasnému minimalizmu než

tradičnej katolíckej liturgii.

Madridská monštrancia

zdroj: wikimedia commons

Z pohľadu katolíckej tradície predstavuje madridská monštrancia viac než len vzácne umelecké dielo. Je viditeľným vyznaním viery v skutočnú prítomnosť Krista v Eucharistii, ktorú Cirkev po stáročia nielen učila, ale aj verejne oslavovala. Bohatá výzdoba, množstvo symbolov, postavy prorokov, evanjelistov a anjelov nie sú prejavom prehnaného luxusu, ale snahou vzdať Najsvätejšej Sviatosti tú najväčšiu úctu, akú je človek schopný vyjadriť prostredníctvom umenia. V tomto duchu vznikali najkrajšie monštrancie katolíckeho sveta, od Toleda cez Sevillu až po Madrid.

Katolícka tradícia vždy chápala procesie Božieho Tela ako verejné vyznanie viery celého kresťanského národa. Eucharistický Kristus nevychádza do ulíc preto, aby sa Cirkev prispôbila svetu, ale preto, aby svet pozvala pokľaknúť pred svojim Pánom. Monumentálne monštrancie španielskeho Zlatého veku preto symbolizovali triumf katolíckej viery nad protestantským popieraním Eucharistie a zároveň pripomínali, že Kristus Kráľ zostáva stredom spoločnosti, kultúry i politického života. Každý detail tejto madridskej monštrancie je preto kamennou a striebornou katechézou o tajomstve oltárnej sviatosti.

Madridská monštrancia je zároveň neoddeliteľne spojená s menami španielskeho kráľa Filipa II. a kardinála Gaspar de Quiroga y Vela. Filip II. dal zhotoviť toto dielo v čase, keď sa Madrid stával srdcom katolíckej monarchie, a Quiroga patril medzi najvýznamnejších obrancov a podporovateľov eucharistickej zbožnosti v období protireformácie.

Monštrancia sa tak stala symbolom Španielska, ktoré sa považovalo za štít katolíckej viery, a zároveň symbolom civilizácie budovanej okolo oltára. Keď bude pápež Lev XIV. kráčať za touto

historickou monštranciou ulicami Madridu, symbolicky sa tak zaradí do rovnakého sprievodu katolíckej viery, v ktorom pred stáročiami stáli Filip II., kardinál Quiroga a celé generácie zbožných španielskych katolíkov. Je to obraz continuity katolíckej tradície, ktorá napriek meniacim sa časom zostáva zakorenená v tej istej viere v Krista prítomného v Eucharistii.

Branislav Krasnovský

Zdroj: infovaticana.com, sprievodný obrazový ilustračný materiál, zdroj – snímka obrazovky, youtube LibertadDigital; wikimedia commons

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/spanielsko-papez-lev-xiv-povedie-pocas-navstevy-procesiu-bozieho-tela-so-slavnou-madridskou-monstranciou-zo-16-storocia/>